

Sayı : B.15.0.SGB.02.610 - 646
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-32589)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: a) TBMM Başkanlığının 08.11.2013 tarih ve KAN.KAR.BŞK.43452547-120.07 –
[7/32589]-149036-250306 sayılı yazısı.
b) Başbakanlığın 13.11.2013 tarih ve 31853594-610-2-6060-6155 sayılı yazısı.

Çanakkale Milletvekili Sayın Mustafa Serdar SOYDAN'ın Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği, Sayın Başbakanımızın da kendileri adına tarafımca cevaplandırılmasını tensip ettikleri, 7/32589 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EK :
Önerge Cevabı (3 Sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :
TBMM Başkanlığı

Bilgi :
Başbakanlık

Soru 1:

Enerji ihtiyacının karşılanması sürecinde; ülke kaynaklarının rasyonel kullanılması, çevreye ve insan sağlığına azami özenin gösterilmesi temel amaç olmak zorundadır. Gelişmiş ülkeler, enerji ihtiyaçlarının büyük bir oranını yenilenebilir enerji kaynaklarından karşılamaya başladı. Almanya başta olmak üzere AB ülkeleri önümüzdeki yıllarda planlı bir şekilde nükleer santralleri kapatma kararı alırken, Hükümetiniz nükleer santrallerin kurulmasına karar verdi. Bu doğrultuda;

-Mersin Akkuyu'da yapılacak reaktör WER 1200 model midir, öyle ise bu reaktör modeli daha önce hangi ülkelerde kurulmuştur, ilk defa ülkemizde kurulacak bir model reaktör ise önceden örneği olmaya bu model reaktörün hava, su ve toprağa radyasyon etkilerine dair veriler nasıl belirlenmiştir, bu veriler gerçeği yansıtmakta mıdır?

Cevap 1:

2010 yılı Mayıs ayında Rusya Federasyonu ile imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyetinde Akkuyu Sahasında Bir Nükleer Güç Santralinin Tesisine ve İşletimine Dair İşbirliğine İlişkin Anlaşma" gereğince Akkuyu sahasında 4 ünite 1200 MWe Rus tasarımı VVER reaktörü kurulması öngörülmektedir. VVER-1200 reaktörleri, işletimde olan VVER-1000 tipi reaktörlerin mevcut işletme ömrü, gücü, termal verimi ve güvenlik sistemleri artırılmış modelleridir. VVER-1200 reaktörleri, Rusya Federasyonu'nun düzenleyici kurumu Rostekhnadzor'dan inşaat lisansı almış olup Rusya'daki Novovoronezh ve Leningrad sahalarında ikişer adet olmak üzere toplam 4 adet VVER-1200 inşaat halindedir.

"Nükleer Tesislere Lisans Verilmesine İlişkin Tüzük" ve diğer mevzuat hükümleri gereğince Akkuyu Nükleer Santralinin lisanslanması sürecinde santralin hava, su ve toprağa olası radyasyon etkileri İşletici tarafından belirlenerek Türkiye Atom Enerjisi Kurumunun değerlendirmesine sunulacaktır. Diğer değerlendirme unsurlarının yanı sıra bu etkiler izin verilen sınırların altında ise santrale Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (TAEK) tarafından lisans verilebilecektir. Ayrıca, santral işletmeye alındıktan sonra hava, su ve toprak üzerindeki olası etkileri bir çevresel izleme programı çerçevesinde takip edilecek ve insan ve çevrenin radyasyondan korunmasını tehlikeye düşürebilecek olağan dışı bir durum saptandığında santralin çalışmasına izin verilmeyecektir.

Akkuyu sahasının Yer Raporunun güncellenmesi çalışmaları bitmiş olup Güncel Yer Raporu (GYR) TAEK tarafından onaylanmıştır. İşletici tarafından sunulan GYR'de, Akkuyu nükleer santralinin yer parametrelerine uygun detaylı tasarımı tamamlanmadığı için, bu etkilerin belirlenmesi amacıyla TAEK tarafından Akkuyu Nükleer Santralinin referans santrali olarak kabul edilen Novovoronezh santralinin verileri kullanılmıştır.

Tüzük gereğince inşaat lisansı başvurusu dokümanlarından olan Ön Güvenlik Analiz Raporunda Akkuyu Nükleer Santralinin detaylı tasarım bilgileri ile bu bilgiler kullanılarak belirlenen santralin çevreye olası etkilerine ilişkin değerlendirmeler TAEK'e sunulacaktır. Tesisin işletmeye alınması ile birlikte, TAEK tarafından uygun bulunan izleme programları kapsamında bu etkiler izlenecektir.

Diğer taraftan, Akkuyu Nükleer Santrali için hazırlanmış olan ÇED Raporunda da, yukarıda bahsedilen yönteme benzer şekilde yapılan radyolojik etkilere ait ön tahminler yer almaktadır.

Santralin inşası, işletimi, sökümü ve atık yönetimi ile ilgili tüm faaliyetleri sırasında ülkemizdeki çevre dahil tüm mevzuatın gerektirdiği izin ve denetime tabii olacaktır. Söz konusu izin ve denetimler, TAEK tarafından verilecek olan izin, lisans ve TAEK tarafından yapılacak denetimler ile EPDK'dan lisans alınması sırasında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndan radyolojik ve radyolojik olmayan tüm çevresel etkileri de değerlendiren Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) olumlu kararı alınmasını da kapsamaktadır. Söz konusu izinlerin alınamaması ya da denetimlerde olumsuz sonuçların çıkması halinde santralin inşasına ve faaliyetlerin sürdürülmesine izin verilmeyecektir.

Normal işletme koşullarında ve olabilecek kaza durumlarında nükleer santrallerin çevreye olan etkilerinin TAEK ve diğer ilgili kuruluşlar tarafından belirlenen limitlerin altında olacağının gösterilmesi yapılacak düzenleme ve denetleme çalışmalarında kullanılacak kabul kriterlerinden birisidir. Ayrıca nükleer santrallerin işletmeleri sırasında çevresel salımları TAEK ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın gözetimi ve denetimi altında olacaktır.

Soru 2:

İlgili bakanlığınızın verilerine göre Akkuyu Nükleer Santralinde üretime geçildiğinde yılda 80 ton nükleer yakıt kullanılacaktır. Kullanılacak olan yıllık 80 ton nükleer yakıt yerli imkânlardan mı karşılanacak, yoksa yurtdışından mı karşılanacaktır, yurtdışından karşılanacaksa hangi ülkelerden ve hangi şirketlerden karşılanması planlanmıştır, bu konuda her hangi bir ülke veya şirketle nükleer yakıt temini sözleşmesi yapılmış mıdır?

Cevap 2:

Akkuyu NGS'nin yakıtları imzalanan Hükümetlerarası Anlaşma çerçevesinde uluslararası piyasalardan uzun dönemli kontratlarla temin edilecektir. Pratikte nükleer yakıtların Rusya'dan gelmesi öngörülmekle beraber hukuken böyle bir imtiyaz ve zorunluluk verilmemektedir.

Yakıt konusunda, yakıtın Rusya Federasyonu'ndan alınması konusunda bir zorunluluk mevcut değildir (madde 12). Buna ilave olarak, anlaşma nükleer yakıtın zaman içerisinde Türkiye'de üretilmesine de imkân vermektedir. Nitekim anlaşmanın 3 üncü maddesinde yer alan amaç ve kapsam tanımları içerisinde, işbirliği yapılacak alanlar arasında "Türkiye'de nükleer yakıt tesisleri kurulması, işletimi ve yakıt döngüsü" (madde 3. 2.23) yer almaktadır. İlk etapta kurulacak 4 ünite, nükleer yakıt tesisi kurmak için ekonomik açıdan yeterli değildir. Ancak ülkemizdeki nükleer santral sayısı arttıkça (en az 8 ünite) ülkemizde nükleer yakıt imali mümkün olacaktır. Doğalgaz ile karşılaştırıldığında nükleer enerji yakıt tedariki konusunda dışa bağımlılık açısından daha az sorun yaratmaktadır.

Soru 3:

Yapılacak olan Akkuyu Nükleer Santral de yaşanabilecek kazanın sorumlusu kim olacaktır, santrali inşa eden firma mı, işleten mi yoksa hükümetiniz mi sorumlu olacaktır? Gerek inşa halinde gerekse işletme halinde doğabilecek zararlara karşı sigorta yapılmış mıdır, bu konuda hangi tedbirler alınmıştır?

Cevap 3:

12/05/2010 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti'nde Akkuyu Sahasında Bir Nükleer Güç Santralinin (NGS) Tesisine ve İşletimine Dair İşbirliğine İlişkin Anlaşma"ya göre, Anlaşma kapsamındaki işbirliği çerçevesinde oluşabilecek nükleer zarara ilişkin üçüncü taraf

**ÇANAKKALE MİLLETVEKİLİ SAYIN MUSTAFA SERDAR SOYDAN'IN
VAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/32589)**

sorumluluğu, Türkiye'nin taraf olduğu veya olacağı uluslararası anlaşmalara, belgelere ve Türk Tarafı'nın ulusal kanunları ve düzenlemelerine göre düzenlenecektir.

5710 sayılı "Nükleer Güç Santrallerinin Kurulması ve İşletilmesi ile Enerji Satışına İlişkin Kanun"unun ilgili maddesi değerlendirildiğinde, santrali işletmek ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere kurulan Proje Şirketi (Akkuyu NGS Elektrik Üretim AŞ), santralin kurulması aşamasında oluşabilecek herhangi bir zararın tazminine yönelik yatırım sigortası yaptırmak zorundadır. Ayrıca adı geçen şirket; nükleer yakıt, radyoaktif madde veya radyoaktif atık taşınırken veya santralde bir kaza olması durumunda 29/7/1960 tarihli Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahıslara Karşı Kanuni Sorumluluk Hakkındaki Paris Sözleşmesi ve ek değişiklikleri ile diğer ulusal ve uluslararası mevzuat hükümlerine göre sorumlu olacaktır.

Soru 4:

Yapılacak olan Akkuyu Nükleer Santrali Avrupa Birliği standartlarına uygun mudur, ilgili firmanın aynı model santrali veya farklı model santralleri hangi ülkelerde kurmuş ve işletmeye almıştır, bu konudaki deneyimleri yeterli bulunmuş mudur?

Cevap 4:

ROSATOM (Rus Devlet Sahipli Nükleer Şirket); Rusya Federasyonu, Ermenistan, Bulgaristan, Çin, Çek Cumhuriyeti, Finlandiya, Macaristan, Hindistan, İran, Slovakya ve Ukrayna'da 70 adet nükleer reaktör kurmuştur ve bu santraller işletme halindedir. Ayrıca, 10'u Rusya Federasyonu'nda 4'ü Rusya Federasyonu dışında olmak üzere toplam 14 adet nükleer santralin inşası devam etmektedir. Akkuyu Nükleer Güç Santrali'nde kullanılacak VVER-1200 tipi 5 reaktörün Rusya Federasyonu'nda inşası devam etmektedir.

Tablo 1. Dünya genelinde Rus teknolojisi nükleer reaktörlerin durumu

Ülkeler	Nükleer Reaktör Sayısı	
	İşletilen	İnşa Halinde
Rusya Federasyonu	33	10
Sadece Yurtdışındaki Toplam	37	4
Ermenistan	1	-
Bulgaristan	2	-
Çin Halk Cumhuriyeti	2	-
Çek Cumhuriyeti	6	-
Finlandiya	2	-
Macaristan	4	-
İran	1	-
Slovakya	4	-
Ukrayna	15	2
Hindistan	-	2
Genel Toplam	70	14

Gerek tasarımı gerekse güvenlik sistemleri ile VVER-1200 tipi reaktörler Rusya, Avrupa ve Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (IAEA) kod ve standartlarına uygundur. Finlandiya düzenleyici kuruluşu olan STUK bir ön değerlendirme gerçekleştirmiş ve ayrıntılı değerlendirme hakkı saklı tutularak VVER-1200 tasarımının genel tasarım hedefleri ve prensipleri doğrultusunda kabul edilebilirliğini açıklamıştır.